

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 58.774/3
van 1 februari 2016

over

een ontwerp van koninklijk
besluit ‘betreffende de
inrichting en de werking van
het Vast Elektrotechnisch
Comité en van de vaste
afdelingen van dit comité’

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

avis 58.774/3
du 1er février 2016

sur

un projet d'arrêté royal ‘réglant
l'organisation et le
fonctionnement du Comité
permanent de l'Électricité et
des sections permanentes de ce
Comité’

Op 4 januari 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘betreffende de inrichting en de werking van het Vast Elektrotechnisch Comité en van de vaste afdelingen van dit comité’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 26 januari 2016. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 1 februari 2016.

*

Le 4 janvier 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre de l'Énergie à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘régulant l'organisation et le fonctionnement du Comité permanent de l'Électricité et des sections permanentes de ce Comité’.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 26 janvier 2016. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Jeroen VAN NIEUWENHOVE et Koen MUYLLE, conseillers d'État, Jan VELAERS et Johan PUT, assesseurs, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Tim CORTHAUT, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 1er février 2016.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt tot de regeling van de samenstelling en de werkwijze van het Vast Elektrotechnisch Comité (hierna: het comité) dat overeenkomstig artikel 22 van de wet van 10 maart 1925 ‘op de electriciteitsvoorziening’ bij de Algemene Directie Energie van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie is ingesteld. Het comité heeft een adviserende functie over een aantal in die wetsbepaling opgesomde aangelegenheden, alsook over al de aangelegenheden die door de minister bevoegd voor energie (hierna: de minister) aanhangig worden gemaakt.

Het comité bestaat uit een algemene vergadering en uit een vaste afdeling vergunningen en een vaste afdeling veiligheid (artikel 2 van het ontwerp). De algemene vergadering is samengesteld uit een voorzitter en uit twintig leden, waaronder vertegenwoordigers van de federatie van de Belgische elektriciteitsnetbeheerders, van de federatie van de Belgische elektriciteitsbedrijven, van de federatie van de technologische industrie, van de industriële en de huishoudelijke elektriciteitsconsumenten, alsook van verscheidene overheidsdiensten, waaronder ook vertegenwoordigers van de drie gewesten. Het ontwerp heeft betrekking op hun benoeming, de mogelijkheid van vertegenwoordiging bij volmacht, alsook de mogelijkheid om experts te horen (artikel 3). De voorzitter en de leden worden benoemd voor een hernieuwbare termijn van vier jaar (artikel 4). Het ontwerp omvat ook nog bepalingen met betrekking tot het einde van het mandaat in het comité en de benoeming en de taken van de secretaris (artikelen 5 tot 7). De benoeming van de voorzitter en van de leden van de twee vaste afdelingen, de samenstelling van die afdelingen, de duur van het mandaat in die afdelingen, de mogelijkheid om experts te horen en de mogelijkheid van vertegenwoordiging bij volmacht worden eveneens geregeld (artikel 8).

De gevallen waarin de algemene vergadering of de vaste afdelingen advies geven worden opgesomd en de wijze van besluitvorming wordt geregeld (artikel 9). Het ontwerp bevat ook bepalingen over het verloop van de vergaderingen en over het huishoudelijk reglement (artikelen 10 tot 12).

Het te nemen besluit komt in de plaats van het koninklijk besluit van 26 oktober 1967 ‘betreffende de inrichting en de werking van het Vast-Elektrotechnisch Comité en van de vaste afdelingen van dit comité’, dat wordt opgeheven (artikel 13).

BEVOEGDHEID

A. De adviserende bevoegdheid van het comité inzake de wegenistoelatingen

3. Luidens artikel 9, § 1, 1°, van het ontwerp verstrekken de algemene vergadering of de vaste afdelingen advies in de verschillende gevallen opgesomd in artikel 22, vijfde tot zevende lid, van de wet van 10 maart 1925.

Tot die gevallen behoort de adviesverlening over beslissingen inzake verlening of intrekking van de wegenistoelatingen bedoeld in artikel 11 van dezelfde wet. Overeenkomstig artikel 9 van die wet hebben wegenistoelatingen betrekking op “het aanleggen van elektrische geleidingen en alle installaties nodig voor het transporteren van elektriciteit boven of onder de openbare wegen”.¹ De wegenistoelatingen worden in beginsel verleend door de gemeenten wanneer de lijnen zich niet buiten een gemeente uitstrekken of door de (bestendige) deputaties wanneer de lijnen op het grondgebied van verscheidene gemeenten zijn aangelegd. In beide gevallen is vervolgens de goedkeuring door de Koning vereist, die de beslissing van de gemeente of van de (bestendige) deputatie ook kan wijzigen. De Koning beslist zelf over wegenistoelatingen voor aan te leggen lijnen die over het grondgebied van meer dan een provincie of buiten de landsgrenzen lopen, de betrokken gemeente- en provinciebesturen vooraf gehoord.² Het comité geeft advies over de (voorgenomen) beslissingen inzake verlening of intrekking van de wegenistoelating.³

4. In een recent advies⁴ heeft de Raad van State de stelling ingenomen dat de federale overheid niet bevoegd is voor de wegenistoelating (of, in de termen van het toen om advies voorgelegde ontwerp, de wegvergunning). Hij baseerde zich daarvoor op de gewestbevoegdheid inzake de (water)wegen en hun aanhorigheden,⁵ die onder meer inhoudt dat de gewesten het privaatieve gebruik mogen toestaan van het domein van de wegenis die onder de bevoegdheid van het gewest ressorteren. Deze beheersbevoegdheid, gecombineerd met de gewestbevoegdheid inzake het juridische stelsel van de land- en waterwegenis,⁶ impliceerde volgens de Raad van State dat de gewesten een stelsel van wegvergunningen kunnen instellen voor openbare wegen, ongeacht of zijzelf, dan wel de provincies of de gemeenten de beheersbevoegdheid voor die wegen hebben.

¹ De woorden “en alle installaties nodig voor het transporteren van elektriciteit” zijn ingevoegd bij artikel 41 van de wet van 8 mei 2014 ‘houdende diverse bepalingen inzake energie’. Een beroep tot vernietiging dat tegen die laatste wetsbepaling bij het Grondwettelijk Hof was ingesteld, werd verworpen bij arrest nr. 8/2016 van 21 januari 2016 (zie daarover ook opmerking 5).

² Artikel 11 van de wet van 10 maart 1925.

³ Artikel 22, zesde lid, van de wet van 10 maart 1925. Zie ook het bijzondere geval van de wegenistoelating vermeld in artikel 30 van de wet, waarvoor het comité eveneens een adviserende bevoegdheid heeft overeenkomstig artikel 22, vijfde lid, *in fine*, van de wet.

⁴ Adv.RvS 58.136/3 van 12 oktober 2015 over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 november 1973 betreffende de wegvergunningen bedoeld bij de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening’.

⁵ Artikel 6, § 1, X, eerste lid, 1° en 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

⁶ Artikel 6, § 1, X, eerste lid, 2°bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

5. Thans meent de Raad van State op dit standpunt te moeten terugkomen, gelet op een nog recenter arrest van het Grondwettelijk Hof waarin over deze bevoegdheidsvraag anders wordt geoordeeld. Dit arrest⁷ werd gewezen naar aanleiding van een beroep tot vernietiging, ingesteld tegen verscheidene bepalingen van de wet van 8 mei 2014 'houdende diverse bepalingen inzake energie', waarbij onder meer wijzigingen werden aangebracht in de bepalingen van de wet van 10 maart 1925 met betrekking tot de wegenistoelating. Over een middel waarin de onverenigbaarheid van die wijzigingsbepalingen met de gewestbevoegdheden inzake openbare werken en vervoer en met het evenredigheidsbeginsel werd aangevoerd, oordeelde het Grondwettelijk Hof het volgende:

"B.36.1. De wet van 10 maart 1925 is, wat de gewestelijke bevoegdheden betreft, voor het Vlaamse Gewest opgeheven bij artikel 20 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 16 maart 2012 houdende diverse bepalingen inzake energie. Aldus is die wet, met ingang van 1 juli 2012, in het Vlaamse Gewest niet meer van toepassing op de netten voor de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 000 volt, die krachtens artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 onder de gewestelijke bevoegdheden ressorteren.

B.36.2. Het Hof dient de bestreden bepalingen dus te onderzoeken in zoverre zij betrekking hebben op de aanleg van netten voor het vervoer van elektriciteit die tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoren op grond van artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de voormelde bijzondere wet.

B.37.1. Door de artikelen 9 en 13 van de wet van 10 maart 1925, zoals gewijzigd bij de bestreden artikelen 41 en 43 van de wet van 8 mei 2014, worden de wegenistoelating en het daaraan gekoppelde recht om werken op het openbaar domein uit te voeren uitgebreid tot 'alle installaties nodig voor het transport van elektriciteit', dit teneinde de transmissienetbeheerder in staat te stellen zijn opdracht ten volle uit te oefenen (Parl. St., Kamer, 2013-2014, DOC 53-3511/001, pp. 57, 106 en 107).

B.37.2. Volgens artikel 9 van de wet van 10 maart 1925 worden de wegenistoelatingen 'onderworpen aan de voorwaarden die de bevoegde overheid, bij de verleening of later, nuttig acht'. Volgens artikel 13 kunnen de daarin vermelde overheden en de houders van wegenistoelatingen alle werken uitvoeren voor de aanleg en het onderhoud van elektriciteitslijnen en de installaties voor het transport van elektriciteit, 'mits zich te gedragen naar de wetten en de verordeningen, alsmede naar de inzonderheid met dit doel, hetzij in bestuursbeslissingen, hetzij in de akten van bedrijfsvergunning of wegenistoelating, voorziene bepalingen'.

B.37.3. Ingevolge de wetten tot de hervorming der instellingen dienen die voorwaarden zo te worden geïnterpreteerd dat ermee rekening moet worden gehouden dat het openbaar domein ook wordt beheerd door andere overheden dan de federale, inzonderheid door de gewesten, op grond van artikel 6, § 1, X, eerste lid, 1° tot 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

B.38.1. Artikel 14 van de wet van 10 maart 1925, zoals gewijzigd bij het bestreden artikel 44 van de wet van 8 mei 2014, breidt de rechten van de vergunninghouders van openbare voorzieningsbedrijven en van de houders van wegenistoelatingen uit tot het vellen van bomen en het rooien van wortelen, teneinde de veiligheid van het netwerk en de bevoorradingszekerheid te vrijwaren (Parl. St., Kamer, 2013-2014, DOC 53-3511/001, pp. 57 en 107).

⁷ GwH 21 januari 2016, nr. 8/2016.

B.38.2. Volgens artikel 15 van de wet van 10 maart 1925, zoals gewijzigd bij het bestreden artikel 45 van de wet van 8 mei 2014, wordt de verklaring van openbaar nut uitgebreid tot ‘alle aansluitingen’ op het transportnetwerk, zodat ook individuele netwerkgebruikers van die verklaring van openbaar nut gebruik kunnen maken (Parl. St., Kamer, 2013-2014, DOC 53-3511/001, pp. 58, 107 en 108).

B.38.3. In zoverre de federale overheid bevoegd is voor het vervoer van elektriciteit, is zij ook bevoegd om, in verband daarmee, de ingebruikneming van het openbaar domein te regelen. Evenwel, in zoverre het leggen van het elektrisch transportnetwerk ook aanpassingen vergt van het weggennet, zijn de gewesten op grond van artikel 6, § 1, X, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 eveneens bevoegd ten aanzien van het openbaar domein.

B.38.4. Volgens artikel 16 van de wet van 10 maart 1925 moet de belanghebbende onderneming, vooraleer zij de rechten die haar krachtens de artikelen 14 en 15 worden verleend, kan uitoefenen, de goedkeuring verkrijgen van de ‘overheid van wie de openbare weg afhangt’. Aldus stellen de bestreden bepalingen de betrokken overheden en vergunninghouders niet vrij van de verplichtingen die door de gewesten kunnen worden opgelegd binnen de aan hen toegekende bevoegdheden en zijn zij niet aangetast door bevoegdheidsoverschrijding.

Onder voorbehoud van de interpretatie vermeld in B.37.3, is het derde middel niet gegrond.”

6. Uit dit arrest moet worden afgeleid dat de gewestelijke bevoegdheden vermeld in opmerking 4, er niet aan in de weg staan dat de federale overheid bevoegd is om een vergunningsplicht in te stellen voor de ingebruikname van het openbaar domein, met inbegrip van de openbare wegen, voor het leggen van lijnen met een spanning van meer dan 70.000 volt, althans in zoverre “ermee rekening [wordt] gehouden dat het openbaar domein ook wordt beheerd door andere overheden dan de federale, inzonderheid door de gewesten, op grond van artikel 6, § 1, X, eerste lid, 1° tot 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980”. Het komt de Raad van State voor dat de mogelijkheid voor de gewesten om te participeren in de werkzaamheden van het comité daartoe een instrument kan zijn (zie ook opmerking 8)

Hieruit volgt dat de wegenistoelating vermeld in de artikelen 9 tot 12 en 30 van de wet van 10 maart 1925, alsook de ermee overeenstemmende adviserende bevoegdheid van het comité binnen de zo-even aangegeven grenzen tot de bevoegdheid van de federale overheid is blijven behoren.⁸

⁸ In het licht van hetgeen voorafgaat kan de minister desgewenst het ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 november 1973 betreffende de wegvergunningen bedoeld bij de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening’, waarover de Raad van State het voormelde advies 58.136/3 heeft gegeven, opnieuw om advies voorleggen, in welk geval de Raad van State het ontwerp binnen de zo-even geschetste bevoegdheidsgrenzen ook ten gronde zal onderzoeken.

B. Andere adviserende bevoegdheden van het comité

7. Tot de in artikel 9, § 1, 1°, van het ontwerp vermelde gevallen van adviesverlening door de algemene vergadering of door de vaste afdelingen van het comité behoren eveneens de beslissingen over de voorwaarden waaraan het gemeentelijk of intercommunaal voorzieningsbedrijf moet voldoen, overeenkomstig artikel 7 van de wet van 10 maart 1925, alsook de vergunningsbeslissingen voor de elektriciteitsvoorziening door particulieren en vennootschappen, overeenkomstig artikel 8 van dezelfde wet.⁹ Op de vraag of de federale overheid nog wel bevoegd is voor dergelijke beslissingen en dus ook voor de adviesverlening over dergelijke beslissingen antwoordde de gemachtigde het volgende:

“De federale overheid oefent inderdaad geen bevoegdheden meer uit op grond van de artikelen 7 en 8 van de wet van 10.03.1925 (en doet dat al ruim 10 jaar niet meer).

Artikel 7: In strijd met de liberalisering van de energiemarkt en de ontkoppeling van specifieke activiteiten zoals productie, vervoer (distributie en transmissie) en levering, spreekt dit artikel immers nog van ‘voorzieningsbedrijf’. Bovendien werd tot op heden geen enkel KB genomen ter uitvoering van voornoemd artikel.

Artikel 8: Ter uitvoering van dit artikel werd één KB genomen, nl. ‘het koninklijk besluit tot vaststelling van de door de Staat, de provinciën, de gemeenten, de verenigingen van gemeenten en de houders van een concessie van elektriciteitsvoorziening te volgen regelen voor het benutten van een weg die geen deel uitmaakt, naar gelang van het geval, van hun eigen openbaar domein, van dat van de gemeenten aangesloten bij de vereniging van gemeenten, of van dat van de concessieverlenende gemeente of van de gemeenten aangesloten bij de concessieverlenende vereniging van gemeenten’. Dit KB werd door het Vlaams Gewest opgeheven wat de Vlaamse gewestbevoegdheden betreft (BVR 2002-03-29/40, art. 32, 4° en BVR 2010-11-19/05, art. 12.2.1, § 2, 6°).”

De Raad van State kan zich bij deze zienswijze aansluiten, zodat de onrechtstreekse verwijzing naar de voormelde beslissingen moet worden uitgezonderd van de adviserende taken van het comité. Daar komt nog bij dat ook de onrechtstreekse verwijzing naar de koninklijke besluiten bedoeld in artikel 21, 2°, van de wet van 10 maart 1925 moet worden weggelaten. Die besluiten hebben immers betrekking op het model van lastenkohier voor de aanbesteding van de “in vergunning te geven voorzieningsbedrijven”, hetgeen terugslaat op de artikelen 7 en 8 van de wet.

Het gevolg van dit alles is dat artikel 9, § 1, 1°, van het ontwerp als volgt moet worden geredigeerd:

“1° in de gevallen opgesomd in artikel 22, vijfde en zesde lid, van de wet, met uitzondering van de koninklijke besluiten met betrekking tot de in artikel 21, 2°, van de wet bedoelde aangelegenheid;”.

⁹ Zie artikel 22, zevende lid, van de wet van 10 maart 1925 (waarnaar verwezen wordt in artikel 9, § 1, 1°, van het ontwerp).

C. De vertegenwoordiging van de gewesten in het comité

8. Overeenkomstig artikel 3, § 3, eerste lid, 2°, e) tot g), van het ontwerp, is de algemene vergadering samengesteld uit telkens twee vertegenwoordigers van elk gewest, die worden benoemd onder ambtenaren van de administraties bevoegd voor landbouw, werk, economie, energie of openbare werken.

Niet alleen staat het niet aan de federale overheid om te bepalen uit welke middens de vertegenwoordigers van de gewesten moeten worden gerecruteerd, maar meer fundamenteel brengt de autonomie van de gewesten met zich mee dat het niet aanwijzen of niet voordragen van de betrokken leden door de bevoegde gewestoverheid geen invloed kan hebben op de regelmatigheid van de samenstelling, noch op de geldigheid van de door het comité genomen beslissingen of uitgebrachte adviezen.¹⁰ De federale wetgever kan immers de gewesten niet de verplichting opleggen om vertegenwoordigers in het comité aan te wijzen of voor te dragen. Bovendien kan, voor zover het comité beslissingsbevoegdheid bezit, aan de vertegenwoordigers van de gewesten geen beslissende stem worden toegekend.

Wanneer de federale wetgever de gewesten meer dan op een louter facultatieve basis vertegenwoordigd wil zien in het comité, dient in beginsel toepassing te worden gemaakt van artikel 92ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'. Dit impliceert dat de aanwijzing van de betrokken vertegenwoordigers het voorwerp dient uit te maken van een koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, genomen na akkoord van de bevoegde regeringen. Eventueel zou daartoe ook met de gewesten een samenwerkingsakkoord kunnen worden gesloten.

De gemachtigde formuleerde het volgende tekstvoorstel om aan dit probleem tegemoet te komen:¹¹

“Art. 3. § 1. De algemene vergadering is samengesteld uit een voorzitter en uit veertien stemgerechtigde leden die door de Minister worden benoemd.

§ 2. De voorzitter van de algemene vergadering wordt benoemd door de Minister uit de ambtenaren van de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

§ 3. Naast de voorzitter is de algemene vergadering samengesteld uit de volgende leden:

¹⁰ Zie o.m. adv.RvS 34.339/AV van 29 april 2003 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 21 november 2003 'betreffende het preventieve gezondheidbeleid', *Parl.St.* VI. Parl. 2002-03, nr. 1709/1; adv.RvS 38.161/AV van 24 maart 2005 over een voorstel van wet 'tot wijziging van de wet van 16 juli 1973 met het oog op de splitsing van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie', *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1572/002; adv.RvS 39.847/VR en 39.848/VR van 8 februari 2006 over een voorstel van wet 'tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Senioren' en een voorstel van wet 'tot oprichting van een Federale Adviesraad voor de sector van de senioren', *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1027/3; adv.RvS 48.858/AV van 7 december 2010 over een voorstel van wet 'tot instelling van een Federale Mensenrechtencommissie', *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-418/002; adv.RvS 52.810/1 van 5 maart 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 21 december 2013 'tot uitvoering van de Verordening (EU) Nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad, en tot opheffing van diverse bepalingen', *Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53-2988/001.

¹¹ Dit tekstvoorstel beoogt ook het rechtsgrondprobleem te verhelpen dat wordt aangekaart in opmerking 10.

1° Eerste categorie:

a) twee vertegenwoordigers van de federatie van de netbeheerders elektriciteit in België;

b) drie vertegenwoordigers van de federatie van de Belgische elektriciteitsbedrijven, zijnde zowel de producenten als de leveranciers van elektriciteit;

c) twee vertegenwoordigers van de federatie van de technologische industrie.

2° Tweede categorie:

a) één vertegenwoordiger van de Belgische industriële elektriciteitsconsumenten;

b) één vertegenwoordiger van de Belgische huishoudelijke elektriciteitsconsumenten.

3° Derde categorie:

a) twee vertegenwoordigers van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie;

b) één vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken;

c) één vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg;

d) één vertegenwoordiger van het Ministerie van Defensie.

De vertegenwoordigers van de eerste categorie worden benoemd op voordracht van hun respectievelijke beroepsorganisaties.

De vertegenwoordigers van de federale administraties worden benoemd op voordracht van de voogdijminister.

§ 4. Het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest worden uitgenodigd om vrijblijvend een vertegenwoordiger af te vaardigen die als observator de vergaderingen van de algemene vergadering en van de vaste afdelingen mag bijwonen.

§ 5. De leden van de algemene vergadering kunnen zich laten vertegenwoordigen bij de vergadering en beraadslaging door voorafgaand aan die vergadering of beraadslaging een volmacht te geven aan een ander lid van de algemene vergadering. Een lid van de algemene vergadering kan slechts houder zijn van één volmacht en dient zich als gevolmachtigde van het andere lid kenbaar te maken aan de voorzitter van de algemene vergadering.

§ 6. De algemene vergadering mag personen horen wiens expertise nodig wordt geacht. Deze personen worden door de voorzitter opgeroepen.”

De Raad van State kan zich bij dit tekstvoorstel aansluiten. In paragraaf 4 kan het woord “vrijblijvend” evenwel beter worden weggelaten omdat dit dubbelop is met de vermelding dat de gewesten worden “uitgenodigd” om een vertegenwoordiger af te vaardigen.

RECHTSGROND

9. Het ontworpen besluit vindt in beginsel rechtsgrond in artikel 22, achtste lid, van de wet van 10 maart 1925. Bij die bepaling wordt de Koning gemachtigd om de samenstelling en de werkwijze van het comité te regelen.

10. Artikel 22, tweede lid, van de wet van 10 maart 1925 schrijft voor dat “[b]uiten den voorzitter, (...) de leden van dit comiteit [worden] gekozen voor de helft onder de vertegenwoordigers der betrokken gemeente- en nijverheidsbedrijven”.

Uit artikel 3, § 3, eerste lid, van het ontwerp, zoals het aan de Raad van State was voorgelegd, kan evenwel worden opgemaakt dat van de twintig leden er slechts acht kunnen worden beschouwd als “vertegenwoordigers der betrokken gemeente- en nijverheidsbedrijven”, namelijk de twee vertegenwoordigers van de federatie van de netbeheerders elektriciteit in België, de twee vertegenwoordigers van de federatie van de Belgische elektriciteitsbedrijven, de twee vertegenwoordigers van de Belgische industriële elektriciteitsconsumenten en de twee vertegenwoordigers van de federatie van de technologische industrie (artikel 3, § 3, eerste lid, 1°, a) tot c) en e), van het ontwerp). De twee vertegenwoordigers van de Belgische huishoudelijke elektriciteitsconsumenten (artikel 3, § 3, eerste lid, 1°, d), van het ontwerp) kunnen niet daartoe worden gerekend.

De aangehaalde wetsbepaling verzet zich weliswaar niet tegen een vertegenwoordiging van de huishoudelijke elektriciteitsconsumenten in het comité, zolang de helft van de leden van het comité bestaat uit “vertegenwoordigers der betrokken gemeente- en nijverheidsbedrijven”.

Met het in opmerking 8 weergegeven tekstvoorstel van de gemachtigde wordt ook beoogd dit probleem te verhelpen; de Raad van State kan er zich ook op dit punt bij aansluiten.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

11. In de Nederlandse tekst van het eerste lid van de aanhef schrijve men “electriciteitsvoorziening” in plaats van “elektriciteitsvoorziening”, aangezien het opschrift van de wet van 10 maart 1925 zo luidt.

12. In het tweede lid van de aanhef kan de verwijzing naar het wijzigende koninklijk besluit van 27 november 1975 worden weggelaten.

Artikelen 2 en 9

13. Artikel 2 van het ontwerp voorziet weliswaar in twee vaste afdelingen van het comité, maar de taakverdeling tussen die twee afdelingen wordt nergens bepaald. De benaming van die afdelingen (“vergunningen” en “veiligheid”) volstaat alleszins niet voor een voldoende duidelijke taakverdeling. Ook de taakverdeling tussen de vaste afdelingen en de algemene vergadering is niet duidelijk afgebakend in het ontwerp. Aangezien de adviezen van de algemene vergadering van het comité of van zijn vaste afdelingen een verplicht vormvoorschrift inhouden voor een aantal rechtshandelingen die worden opgesomd in artikel 22 van de wet van 10 maart 1925, kan de afbakening van die taakverdeling niet worden overgelaten aan het huishoudelijk

reglement bedoeld in artikel 12 van het ontwerp.¹² De rechtsonderhorige moet immers kunnen beoordelen welke adviserende instanties betrokken (hadden) moeten worden bij een bepaalde rechtshandeling, zodat hij de naleving van die vormvoorschriften ook effectief voor de bestuursrechter kan afdwingen.

De gemachtigde formuleert dienaangaande het volgende tekstvoorstel voor artikel 9, §§ 1 en 2, van het ontwerp.

“Art. 9. § 1. De algemene vergadering adviseert de minister:

1° in de verschillende gevallen opgesomd in artikel 22, vijfde tot zevende lid, van de wet;

2° over elke kwestie of elk onderwerp, haar door de Minister voorgelegd.

Voor de in § 2 bedoelde gevallen verstrekt de algemene vergadering dit advies aan de minister op voorstel van de respectievelijke vaste afdeling.

§ 2. De vaste afdelingen verstrekken een voorstel tot advies aan de algemene vergadering over de aan hen voorgelegde gevallen.

1° de vaste afdeling vergunningen verstrekt aan de algemene vergadering in ieder geval een voorstel tot advies over:

a) de beslissing tot verlening of intrekking van de wegenistoelatingen bedoeld in artikel 11 van de wet;

b) de verklaring van algemeen nut bedoeld in artikel 15 van de wet;

c) de gevallen bedoeld in artikel 21, 2° en 3° van de wet.

2° de vaste afdeling veiligheid verstrekt aan de algemene vergadering in ieder geval een voorstel tot advies over:

a) de gevallen bedoeld in artikel 21, 1° van de wet;

b) de toestemming tot afwijkingen op artikel 21, 1° van de wet.”

Met dit tekstvoorstel kan worden ingestemd.

SLOTOPMERKING

14. Uit wat voorafgaat blijkt dat de wet van 10 maart 1925 zowel vanuit inhoudelijk als vanuit taalkundig oogpunt achterhaald is. Niet alleen zijn de bepalingen ervan in archaïsch Nederlands gesteld, maar ze zijn ook niet langer afgestemd op de maatschappelijke en economische evoluties, op de liberalisering van de elektriciteitsmarkt en op de huidige bevoegdheidsverdeling.

¹² Er is zelfs geen waarborg dat dit huishoudelijk reglement openbaar zal worden gemaakt, aangezien artikel 12 van het ontwerp dienaangaande enkel voorziet in een goedkeuringstoezicht door de minister.

De Raad van State geeft dan ook met aandrang ter overweging om op korte termijn deze wet op te heffen en de enkele nog relevante bepalingen ervan in een aangepaste versie te integreren in de wet van 29 april 1999 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt'.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de régler la composition et le fonctionnement du Comité permanent de l'électricité (ci-après : le comité) qui, conformément à l'article 22 de la loi du 10 mars 1925 'sur les distributions d'énergie électrique', est créé auprès de la Direction générale Énergie du Service public fédéral Économie, P.M.E., Classes moyennes et Énergie. Le comité a une fonction consultative sur un certain nombre de matières énumérées dans cette disposition légale, ainsi que sur toutes les matières dont il est saisi par la ministre qui a l'Énergie dans ses attributions (ci-après : la ministre).

Le comité est composé d'une assemblée générale ainsi que d'une section permanente des permissions et d'une section permanente de la sécurité (article 2 du projet). L'assemblée générale est composée d'un président et de vingt membres, parmi lesquels des représentants de la fédération des gestionnaires de réseaux électricité en Belgique, de la fédération belge des entreprises électriques, de la fédération de l'industrie technologique, des consommateurs industriels et résidentiels d'électricité ainsi que de plusieurs services publics, parmi lesquels également des représentants des trois régions. Le projet concerne leur nomination, la possibilité de se faire représenter par procuration, ainsi que celle d'entendre des experts (article 3). Le président et les membres sont nommés pour un terme renouvelable de quatre ans (article 4). Le projet comporte également des dispositions relatives à la fin du mandat au comité ainsi qu'à la nomination et aux missions du secrétaire (articles 5 à 7). La nomination du président et des membres des deux sections permanentes, la composition de ces sections, la durée du mandat dans ces sections, la possibilité d'entendre des experts et celle de se faire représenter par procuration sont également réglées (article 8).

Les cas dans lesquels l'assemblée générale ou les sections permanentes donnent des avis sont énumérés et le mode de prise de décision est réglé (article 9). Le projet contient également des dispositions relatives au déroulement des réunions et au règlement d'ordre intérieur (articles 10 à 12).

L'arrêté envisagé se substitue à l'arrêté royal du 26 octobre 1967 'régulant l'organisation et le fonctionnement du Comité permanent de l'électricité et des sections permanentes de ce comité', qui est abrogé (article 13).

COMPÉTENCE

A. La compétence consultative du comité en matière de permissions de voirie

3. Selon l'article 9, § 1er, 1°, du projet, l'assemblée générale ou les sections permanentes donnent leur avis dans les divers cas énoncés à l'article 22, alinéas 5 à 7, de la loi du 10 mars 1925.

Relève de ces cas l'avis rendu sur des décisions relatives à l'octroi ou au retrait des permissions de voirie visées à l'article 11 de la même loi. Conformément à l'article 9 de cette loi, les permissions de voirie concernent « l'établissement de conducteurs électriques et toutes installations nécessaires pour le transport d'électricité sur ou sous les voies publiques »¹. Les permissions de voirie sont en principe accordées par les communes lorsque les lignes ne s'étendent pas au-delà d'une commune ou par les députations (permanentes) lorsque les lignes sont établies sur le territoire de plusieurs communes. Ensuite, dans les deux cas, l'approbation du Roi est requise, qui peut également réformer la décision de la commune ou de la députation (permanente). Le Roi statue lui-même sur les permissions de voirie relatives aux lignes à établir qui s'étendent sur le territoire de plus d'une province, ou qui se prolongent en dehors des frontières du pays, les autorités communales et provinciales concernées ayant été préalablement entendues². Le comité donne un avis sur les décisions (envisagées) concernant l'octroi ou le retrait de la permission de voirie³.

4. Dans un avis récent⁴, le Conseil d'État a considéré que l'autorité fédérale n'est pas compétente pour les permissions de voirie. Il s'est basé à cet égard sur la compétence régionale en matière de routes (voies hydrauliques) et leurs dépendances⁵, qui implique notamment que les régions peuvent concéder l'utilisation privative du domaine des voiries relevant de la compétence de la région. Selon le Conseil d'État, cette compétence de gestion, combinée avec la compétence régionale concernant le régime juridique de la voirie terrestre et des voies hydrauliques⁶, emportait que les régions peuvent instaurer un régime de permissions de voirie pour les voies publiques, qu'elles aient elles-mêmes, ou les provinces ou les communes une compétence de gestion pour ces voies.

5. Actuellement, le Conseil d'État estime devoir revenir sur ce point de vue, compte tenu d'un arrêt encore plus récent de la Cour constitutionnelle, qui tranche différemment cette

¹ Les mots « et toutes installations nécessaires pour le transport d'électricité » ont été insérés par l'article 41 de la loi du 8 mai 2014 'portant des dispositions diverses en matière d'énergie'. Un recours en annulation, introduit contre cette dernière disposition légale devant la Cour constitutionnelle a été rejeté par l'arrêt n° 8/2016 du 21 janvier 2016 (voir également à ce sujet l'observation 5).

² Article 11 de la loi du 10 mars 1925.

³ Article 22, alinéa 6, de la loi du 10 mars 1925. Voir également le cas particulier de la permission de voirie mentionné à l'article 30 de la loi, à l'égard duquel le comité a également une compétence consultative, conformément à l'article 22, alinéa 5, *in fine*, de la loi.

⁴ Avis C.E. 58.136/3 du 12 octobre 2015 sur un projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 26 novembre 1973 relatif aux permissions de voirie prévues par la loi du 10 mars 1925 sur les distributions d'énergie électrique'.

⁵ Article 6, § 1er, X, alinéa 1er, 1° et 2°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles'.

⁶ Article 6, § 1er, X, alinéa 1er, 2^{o bis}, de la loi spéciale du 8 août 1980.

question de compétence. Cet arrêt ⁷ a été rendu à la suite d'un recours en annulation formé contre plusieurs dispositions de la loi du 8 mai 2014 'portant des dispositions diverses en matière d'énergie', qui ont, notamment, apporté des modifications dans les dispositions de la loi du 10 mars 1925 concernant la permission de voirie. Sur un moyen invoquant l'incompatibilité de ces dispositions modificatives avec les compétences régionales en matière de travaux publics et de transport et avec le principe de proportionnalité, la Cour constitutionnelle a jugé ce qui suit :

« B.36.1. Pour ce qui concerne les compétences régionales, la loi du 10 mars 1925 a été abrogée, pour la Région flamande, par l'article 20 du décret de la Région flamande du 16 mars 2012 portant diverses dispositions en matière d'énergie. En Région flamande, cette loi ne s'applique donc plus, à dater du 1er juillet 2012, aux réseaux de distribution et de transport local d'électricité dont la tension nominale est inférieure ou égale à 70 000 volts, qui relèvent des compétences régionales en vertu de l'article 6, § 1er, VII, alinéa 1er, a), de la loi spéciale du 8 août 1980.

B.36.2. La Cour doit donc examiner les dispositions attaquées en tant qu'elles portent sur l'aménagement de réseaux pour le transport d'électricité qui relèvent de la compétence du législateur fédéral en vertu de l'article 6, § 1er, VII, alinéa 2, c) de ladite loi spéciale.

B.37.1. Les articles 9 et 13 de la loi du 10 mars 1925, modifiés par les articles 41 et 43, attaqués, de la loi du 8 mai 2014, étendent la permission de voirie et le droit dont elle est assortie d'effectuer des travaux sur le domaine public à 'toutes les installations nécessaires pour le transport d'électricité', ceci afin de permettre au gestionnaire du réseau de transport d'électricité d'exécuter pleinement sa mission (*Doc. parl.*, Chambre, 2013-2014, DOC 53-3511/001, pp. 57, 106 et 107).

B.37.2. Selon l'article 9 de la loi du 10 mars 1925, les permissions de voirie 'sont soumises aux conditions que les autorités compétentes jugeront utile d'imposer lors de leur octroi ou ultérieurement'. Selon l'article 13, les autorités mentionnées dans cet article et les titulaires de permissions de voirie peuvent exécuter tous les travaux que comportent l'établissement et l'entretien des lignes électriques et des installations pour le transport d'électricité, 'à condition toutefois de se conformer aux lois et aux règlements, ainsi qu'aux dispositions spécialement prévues à cet effet, soit dans les décisions administratives, soit dans les actes de concession ou de permission'.

B.37.3. À la suite des lois de réformes institutionnelles, ces conditions doivent être interprétées en ce sens qu'il faut tenir compte du fait que le domaine public est également géré par d'autres autorités que l'autorité fédérale, et en particulier par les régions, sur la base de l'article 6, § 1er, X, alinéa 1er, 1° à 5°, de la loi spéciale du 8 août 1980.

B.38.1. L'article 14 de la loi du 10 mars 1925, modifié par l'article 44, attaqué, de la loi du 8 mai 2014 étend les droits des concessionnaires de distributions publiques et des titulaires de permissions de voirie à l'abattage d'arbres et à l'enlèvement de racines, afin de garantir la sécurité du réseau et la sécurité d'approvisionnement (*Doc. parl.*, Chambre, 2013-2014, DOC 53-3511/001, pp. 57 et 107).

B.38.2. Selon l'article 15 de la loi du 10 mars 1925, modifié par l'article 45, attaqué, de la loi du 8 mai 2014, la déclaration d'utilité publique est étendue à 'tous les raccordements' au réseau de transport, de sorte que des utilisateurs individuels du réseau peuvent également utiliser cette déclaration d'utilité publique (*Doc. parl.*, Chambre, 2013-2014, DOC 53-3511/001, pp. 58, 107 et 108).

⁷ C.C., 21 janvier 2016, n° 8/2016.

B.38.3. L'autorité fédérale étant compétente pour le transport d'électricité, elle l'est aussi, corrélativement, pour régler l'usage du domaine public. Toutefois, dans la mesure où l'aménagement du réseau de transport électrique exige également d'adapter la voirie, les régions sont également compétentes en ce qui concerne le domaine public, sur la base de l'article 6, § 1er, X, de la loi spéciale du 8 août 1980.

B.38.4. Selon l'article 16 de la loi du 10 mars 1925, avant de pouvoir user des droits qui lui sont [attribués] par les articles 14 et 15, l'entreprise intéressée doit obtenir l'approbation de 'l'autorité dont relève la voie publique'. Ainsi, les dispositions attaquées ne dispensent pas les autorités concernées et les titulaires d'autorisation de respecter les obligations susceptibles d'être imposées par les régions dans le cadre des compétences qui leur ont été accordées et elles ne sont pas entachées d'excès de compétence.

Sous réserve de l'interprétation mentionnée en B.37.3, le troisième moyen n'est pas fondé ».

6. Il se déduit de cet arrêt que les compétences régionales mentionnées dans l'observation 4 ne s'opposent pas à ce que l'autorité fédérale soit compétente pour prévoir une obligation d'autorisation pour l'usage du domaine public, en ce compris les voies publiques, pour la pose de lignes d'une tension supérieure à 70.000 volts, du moins dans la mesure où « [l'on tient] compte du fait que le domaine public est également géré par d'autres autorités que l'autorité fédérale, et en particulier par les régions, sur la base de l'article 6, § 1er, X, alinéa 1er, 1° à 5°, de la loi spéciale du 8 août 1980 ». Il apparaît au Conseil d'État que la possibilité pour les régions de participer aux activités du comité peut être un instrument à cet effet (voir également l'observation 8).

Il en résulte que la permission de voirie mentionnée aux articles 9 à 12 et 30 de la loi du 10 mars 1925, ainsi que la compétence consultative y afférente du comité, dans les limites tracées ci-dessus, sont demeurées de la compétence de l'autorité fédérale ⁸.

B. Autres compétences consultatives du comité

7. Font également partie des cas de consultation de l'assemblée générale ou des sections permanentes du comité, mentionnés à l'article 9, § 1er, 1°, du projet, les décisions concernant les conditions que la distribution exploitée en régie par la commune ou par l'association de communes doit remplir, conformément à l'article 7 de la loi du 10 mars 1925, ainsi que les décisions concernant la concession de la distribution de l'énergie électrique par des particuliers et des sociétés, conformément à l'article 8 de la même loi ⁹. À la question de savoir si l'autorité fédérale est encore compétente pour de telles décisions et donc également pour donner des avis sur celles-ci, le délégué a répondu ce qui suit :

« De federale overheid oefent inderdaad geen bevoegdheden meer uit op grond van de artikelen 7 en 8 van de wet van 10.03.1925 (en doet dat al ruim 10 jaar niet meer).

⁸ Au regard de ce qui précède, la ministre peut, si elle le souhaite, soumettre de nouveau pour avis le projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 26 novembre 1973 relatif aux permissions de voirie prévues par la loi du 10 mars 1925 sur les distributions d'énergie électrique', sur lequel le Conseil d'État a donné l'avis 58.136/3 précité, auquel cas le Conseil d'État examinera le projet également sur le fond, dans les limites de compétence décrites ci-dessus.

⁹ Voir l'article 22, alinéa 7, de la loi du 10 mars 1925 (que vise l'article 9, § 1er, 1°, du projet).

Artikel 7: In strijd met de liberalisering van de energiemarkt en de ontkoppeling van specifieke activiteiten zoals productie, vervoer (distributie en transmissie) en levering, spreekt dit artikel immers nog van 'voorzieningsbedrijf'. Bovendien werd tot op heden geen enkel KB genomen ter uitvoering van voornoemd artikel.

Artikel 8: Ter uitvoering van dit artikel werd één KB genomen, nl. 'het koninklijk besluit tot vaststelling van de door de Staat, de provinciën, de gemeenten, de verenigingen van gemeenten en de houders van een concessie van elektriciteitsvoorziening te volgen regelen voor het benutten van een weg die geen deel uitmaakt, naar gelang van het geval, van hun eigen openbaar domein, van dat van de gemeenten aangesloten bij de vereniging van gemeenten, of van dat van de concessieverlenende gemeente of van de gemeenten aangesloten bij de concessieverlenende vereniging van gemeenten'. Dit KB werd door het Vlaams Gewest opgeheven wat de Vlaamse gewestbevoegdheden betreft (BVR 2002-03-29/40, art. 32, 4° en BVR 2010-11-19/05, art. 12.2.1, § 2, 6°) ».

Le Conseil d'État peut se rallier à ce point de vue, de sorte que la référence indirecte aux décisions précitées doit être exclue des missions consultatives du comité. À cela s'ajoute que la référence indirecte aux arrêtés royaux visés à l'article 21, 2°, de la loi du 10 mars 1925 doit également être omise. En effet, ces arrêtés concernent le cahier des charges-type pour l'adjudication des « distributions à concéder », ce qui renvoie aux articles 7 et 8 de la loi.

Il résulte de ce qui précède que l'article 9, § 1er, 1°, du projet doit être rédigé comme suit :

« 1° dans les cas énumérés à l'article 22, alinéas 5 et 6, de la loi, à l'exception des arrêtés royaux relatifs à la matière visée à l'article 21, 2°, de la loi ; ».

C. La représentation des régions dans le comité

8. Conformément à l'article 3, § 3, alinéa 1er, 2°, e) à g), du projet, l'assemblée générale est composée, chaque fois, de deux représentants de chaque région, nommés parmi les fonctionnaires des administrations de l'agriculture, du travail, de l'économie, de l'énergie ou des travaux publics.

Non seulement il n'appartient pas à l'autorité fédérale de déterminer dans quels milieux les représentants des régions doivent être recrutés, mais, plus fondamentalement, l'autonomie des régions implique que l'absence de désignation ou de présentation par l'autorité régionale compétente des membres concernés ne peut avoir de répercussion sur la régularité de la composition du comité et sur la validité des décisions prises ou des avis émis par celui-ci ¹⁰. Le

¹⁰ Voir notamment l'avis C.E. 34.339/AV du 29 avril 2003 sur un avant-projet devenu le décret de la Communauté flamande et de la Région flamande du 21 novembre 2003 'betreffende het preventieve gezondheidsbeleid', *Doc. parl.*, Parl. fl., 2002-03, n° 1709/1 ; l'avis C.E. 38.161/AG du 24 mars 2005 sur une proposition de loi 'modifiant la loi du 16 juillet 1973, en vue de scinder la Commission nationale permanente du Pacte culturel', *Doc. parl.*, Chambre, 2004-05, n° 51-1572/002 ; les avis C.E. 39.847/VR et 39.848/VR du 8 février 2006 sur une proposition de loi 'portant création d'un Conseil consultatif fédéral des seniors' et une proposition de loi 'instituant un Comité consultatif fédéral pour le secteur des seniors', *Doc. parl.*, Sénat, 2005-06, n° 3-1027/3 ; l'avis C.E. 48.858/AG du 7 décembre 2010 sur une proposition de loi 'créant une Commission fédérale des droits de l'homme', *Doc. parl.*, Chambre, 2010-2011, n° 53-418/002 ; l'avis C.E. 52.810/1 du 5 mars 2013 sur un avant-projet devenu la loi du 21 décembre 2013 'portant exécution du Règlement (UE) N° 305/2011 du Parlement européen et du

législateur fédéral ne peut en effet imposer aux régions de désigner ou de présenter des représentants au comité. En outre, si le comité dispose d'un pouvoir de décision, les représentants des régions ne peuvent se voir attribuer de voix délibérative.

Si le législateur fédéral souhaite que la représentation des régions au comité ne soit pas purement facultative, l'article 92ter de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles' doit en principe être appliqué. Il en résulte que la désignation des représentants concernés doit faire l'objet d'un arrêté royal, adopté après délibération en Conseil des ministres, après l'accord des gouvernements compétents. Le cas échéant, un accord de coopération pourrait également être conclu avec les régions à cet effet.

Pour remédier à ce problème, le délégué a formulé la proposition de texte suivante ¹¹ :

« Art. 3. § 1. De algemene vergadering is samengesteld uit een voorzitter en uit veertien stemgerechtigde leden die door de Minister worden benoemd.

§ 2. De voorzitter van de algemene vergadering wordt benoemd door de Minister uit de ambtenaren van de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

§ 3. Naast de voorzitter is de algemene vergadering samengesteld uit de volgende leden:

1° Eerste categorie:

a) twee vertegenwoordigers van de federatie van de netbeheerders elektriciteit in België;

b) drie vertegenwoordigers van de federatie van de Belgische elektriciteitsbedrijven, zijnde zowel de producenten als de leveranciers van elektriciteit;

c) twee vertegenwoordigers van de federatie van de technologische industrie.

2° Tweede categorie:

a) één vertegenwoordiger van de Belgische industriële elektriciteitsconsumenten;

b) één vertegenwoordiger van de Belgische huishoudelijke elektriciteitsconsumenten.

3° Derde categorie:

a) twee vertegenwoordigers van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie;

b) één vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken;

c) één vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg;

d) één vertegenwoordiger van het Ministerie van Defensie.

Conseil du 9 mars 2011 établissant des conditions harmonisées de commercialisation pour les produits de construction et abrogeant la Directive 89/106/CEE du Conseil, et abrogeant diverses dispositions', *Doc. parl.*, Chambre, 2012-13, n° 53-2988/001.

¹¹ Cette proposition de texte vise également à remédier au problème de fondement juridique abordé dans l'observation 10.

De vertegenwoordigers van de eerste categorie worden benoemd op voordracht van hun respectievelijke beroepsorganisaties.

De vertegenwoordigers van de federale administraties worden benoemd op voordracht van de voogdijminister.

§ 4. Het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest worden uitgenodigd om vrijblijvend een vertegenwoordiger af te vaardigen die als observator de vergaderingen van de algemene vergadering en van de vaste afdelingen mag bijwonen.

§ 5. De leden van de algemene vergadering kunnen zich laten vertegenwoordigen bij de vergadering en beraadslaging door voorafgaand aan die vergadering of beraadslaging een volmacht te geven aan een ander lid van de algemene vergadering. Een lid van de algemene vergadering kan slechts houder zijn van één volmacht en dient zich als gevolmachtigde van het andere lid kenbaar te maken aan de voorzitter van de algemene vergadering.

§ 6. De algemene vergadering mag personen horen wiens expertise nodig wordt geacht. Deze personen worden door de voorzitter opgeroepen ».

Le Conseil d'État peut se rallier à cette proposition de texte. Toutefois, au paragraphe 4, il est préférable d'omettre le mot « *vrijblijvend* » étant donné qu'il fait double emploi avec la mention que les régions sont « *uitgenodigd* » à déléguer un représentant.

FONDEMENT JURIDIQUE

9. L'arrêté en projet trouve en principe un fondement juridique dans l'article 22, alinéa 8, de la loi du 10 mars 1925. Cette disposition habilite le Roi à régler la composition et le fonctionnement du comité.

10. L'article 22, alinéa 2, de la loi du 10 mars 1925 prescrit que « [l]es membres de ce comité, en dehors du président, sont choisis pour moitié parmi les représentants des régions et industries intéressées ».

Il peut toutefois se déduire de l'article 3, § 3, alinéa 1er, du projet, tel qu'il a été soumis au Conseil d'État, que sur les vingt membres, huit seulement peuvent être considérés comme des « *représentants des régions et industries intéressées* », à savoir les deux représentants de la fédération des gestionnaires de réseaux électricité en Belgique, les deux représentants de la fédération belge des entreprises électriques, les deux représentants des consommateurs industriels d'électricité en Belgique et les deux représentants de la fédération de l'industrie technologique (article 3, § 3, alinéa 1er, 1°, a) à c) et e), du projet). Les deux représentants des consommateurs résidentiels d'électricité en Belgique (article 3, § 3, alinéa 1er, 1°, d), du projet) ne peuvent pas être comptés parmi ceux-ci.

La disposition légale précitée ne s'oppose pas, il est vrai, à une représentation des consommateurs résidentiels d'électricité dans le comité, tant que la moitié des membres du comité est composée de « *représentants des régions et industries intéressées* ».

La proposition de texte du délégué, reproduite à l'observation 8, tend également à remédier à ce problème ; le Conseil d'État peut également s'y rallier sur ce point.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

11. Dans le texte néerlandais du premier alinéa du préambule, on écrira « electriciteitsvoorziening » au lieu de « elektriciteitsvoorziening », puisque l'intitulé de la loi du 10 mars 1925 est ainsi rédigé.

12. Au deuxième alinéa du préambule, la référence à l'arrêté royal modificatif du 27 novembre 1975 peut être omise.

Articles 2 et 9

13. Si l'article 2 du projet prévoit deux sections permanentes du comité, il n'en demeure pas moins que la répartition des tâches entre ces deux sections n'est précisée nulle part. La dénomination de ces sections (« permissions » et « sécurité ») ne suffit en tout cas pas comme répartition suffisamment claire des tâches. Le projet ne délimite pas non plus avec la clarté voulue la répartition des tâches entre les sections permanentes et l'assemblée générale. Dès lors que les avis de l'assemblée générale du comité ou de ses sections permanentes requièrent l'accomplissement de formalités pour un certain nombre d'actes énumérés à l'article 22 de la loi du 10 mars 1925, le seul règlement d'ordre intérieur visé à l'article 12 du projet ne peut délimiter cette répartition¹². En effet, le justiciable doit pouvoir apprécier quelles instances consultatives doivent (auraient dû) être associées à un acte déterminé, de sorte qu'il puisse effectivement exiger l'accomplissement de ces formalités devant le juge administratif.

À cet égard, le délégué formule la proposition de texte suivante pour l'article 9, §§ 1er et 2, du projet.

« Art. 9. § 1. De algemene vergadering adviseert de minister:

1° in de verschillende gevallen opgesomd in artikel 22, vijfde tot zevende lid, van de wet;

2° over elke kwestie of elk onderwerp, haar door de Minister voorgelegd.

Voor de in § 2 bedoelde gevallen verstrekt de algemene vergadering dit advies aan de minister op voorstel van de respectievelijke vaste afdeling.

§ 2. De vaste afdelingen verstrekken een voorstel tot advies aan de algemene vergadering over de aan hen voorgelegde gevallen.

1° de vaste afdeling vergunningen verstrekt aan de algemene vergadering in ieder geval een voorstel tot advies over:

¹² Il n'y a même aucune garantie que ce règlement d'ordre intérieur sera rendu public, l'article 12 du projet ne prévoyant à cet égard qu'un contrôle d'approbation par le ministre.

a) de beslissing tot verlening of intrekking van de wegenistoelatingen bedoeld in artikel 11 van de wet;

b) de verklaring van algemeen nut bedoeld in artikel 15 van de wet;

c) de gevallen bedoeld in artikel 21, 2° en 3° van de wet.

2° de vaste afdeling veiligheid verstrekt aan de algemene vergadering in ieder geval een voorstel tot advies over:

a) de gevallen bedoeld in artikel 21, 1° van de wet;

b) de toestemming tot afwijkingen op artikel 21, 1° van de wet ».

On peut se rallier à cette proposition de texte.

OBSERVATION FINALE

14. Il résulte de ce qui précède que la loi du 10 mars 1925 est obsolète, tant du point de vue du contenu que de celui de la correction de la langue. Ses dispositions sont non seulement rédigées dans un néerlandais archaïque, mais elles ne sont pas non plus adaptées aux évolutions sociales et économiques, à la libéralisation du marché de l'électricité et à la répartition actuelle des compétences.

Le Conseil d'État suggère dès lors avec insistance d'abroger cette loi à court terme et d'en intégrer les quelques dispositions encore pertinentes, dans une version adaptée, dans la loi du 29 avril 1999 'relative à l'organisation du marché de l'électricité'.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT